

Saarna 13.10.2019, Karjasillan kirkko, 18. sunnuntai helluntaista, Luuk. 14:1-6

Uutiset eri puolilta maailmaa kertovat vapauden kaipuusta. Myötätuntoa kokien olemme kuukausien ajan seuranneet hongkongilaisten taistelua vapauden puolesta. Rauhalliset mielenosoitukset ovat riistäytyneet väkivaltaisiksi. Se on surullista. Väkivalta kertoo toivottomuudesta, näköalattomuudesta ja turhautumisesta. Pari kuukautta sitten, elokuun 23. päivä muisteltiin, mitä tapahtui Baltian maissa 30 vuotta sitten. 2 miljoonaa ihmistä muodosti ketjun, joka ulottui Tallinnasta Riian kautta Vilnaan saakka. Vaikuttava ihmisketju vapauden puolesta. Kuukauden päästä juhlimme Berliinin muurin murtumista. Viime viikolla uutisten keskiöön nousi Turkin hyökkäys Pohjois-Syyrian kurdialueelle. Maailman noin 30 miljoonalla kurdilla ei ole vapaata, itsenäistä valtiota. Kapean Pohjois-Syyrian kaistaleen he saattoivat kokea jonkinlaiseksi vapauden symboliksi. Uutisissa on jäänyt pimentoon, että heidän lisäksi alueella elää ja työskentelee 300 000 - 400 000 assyrialaista kristittyä. Heitä kutsutaan myös syyrialaisortodokseiksi. He ovat olleet kristittyjä jo satoja vuosia ennen islamin syntyä. Suuri osa assyrialaisista on päätenyt alueelle vainojen tieltä, Turkista ja Irakista.

Onko vapaustaisteluilla jotakin tekemistä kristillisen uskon kanssa? Riippuu tulkinnasta. Emeritus arkkipiispa John Vikström on usein verrannut kirkkoa vapautusliikkeeseen. Minua tämä vapautusliikepuhe koskettaa. Vikström kertoo, että häntä on sekä elämässä että työssä kannatellut ajatus siitä, että Kristus tuli maailmaan vapauttamaan eikä sitomaan. Siksi kirkon tehtävä on olla vapautusliike ja vapauttaa ihmiset epäoikeudenmukaisuudesta, sorrosta, syrjinnästä, synnistä – ja lopulta kuolemastakin. Kansainvälisiin ihmisoikeuksiin sisältyy vapauksia. On kysymys sananvapaudesta, omantunnon ja uskonnon vapaudesta. On kysymys liikkumisen vapaudesta ja kokoontumisvapaudesta. Näiden vapauksien ja ylipäänsä ihmisoikeuksien puolustaminen on kristitylle sydämen asia. Ei ole yllättävää, että kristillinen etiikka on keskeisesti vaikuttanut YK:n yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen.

Kristillisen etiikan perusta on ihmisarvo, jolle ei ole mittareita. Jokainen meistä on mittaamattoman arvokas, Jumalan luoma ja lunastama. Tässä valossa esimerkiksi hiilijalanjälki on irvokas ihmisarvon mittari. Ihmisarvon ehdottomuuden puolustajat joutuvat herkästi törmäyskurssille vahvojen valtaa palvovassa ajassamme. Tässä ei ole mitään uutta. Myös Jeesus, pienen ihmisen lannistumaton Puolustaja, oli alituisessa törmäyskurssissa aikansa uskonnollisen ja maallisen valtaeliitin kanssa.

Mitä pyhäpäivänä on luvallista tehdä? Mikä on kiellettyä? Nämä olivat Jeesuksen ajan polttavia kysymyksiä. Meille nuo kysymykset eivät liene niin ajankohtaisia. Kun peilaamme niitä omaan aikaamme, voi kuitenkin valottua jotakin merkityksellistä.

Jeesuksen ajan Palestiinassa pyhäpäivän vietto oli tiukasti ohjeistettu. Sapattisäädösten tulkinnassa oli kuitenkin eroja. Jeesus sallii sapattina viljapellon laitaa kulkevien oppilaiden katkoa tähkäpäitä, koska he ovat nälkäisiä. Häntä moititaan lain rikkojaksi. Tosiasiassa hän kuitenkin noudattaa viidennen Mooseksen kirjan 23. luvun viimeisten jakeiden ohjeistusta: ”Kun tulet jonkun viinitarhaan, voit syödä rypäleitä mielin määrin, kunnes olet kylläinen, mutta astiaan et saa niitä kerätä. Kun kuljet viljapellon halki, voit käsin kerätä tähkäpäitä, mutta sirpillä et saa leikata itsellesi toisen viljaa.”

Mooseksen laki kieltää sadonkorjuun sapattina. Kaiken varalta, että lakia ei vahingossa rikottaisi, fariseukset tulkitsivat tähkäpäiden katkomisen sadonkorjuuksi.

Verrattuna ajan äärikonservatiiveihin, he olivat maltillisia keskittien kulkijoita. Toisin oli essealaisten laita. Essealaisten yhteisö opetti, että hengenvaaraan joutuneen auttaminen on sapattina ehdottomasti kielletty.

Jeesus parantaa sairaita kyselemättä mikä viikonpäivä kulloinkin sattuu olemaan. Hän kiteyttää opetuksensa: "Sapatti on ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten." Edelleen hän opastaa: "Koko laki sisältyy rakkauden kaksoiskäskyyn. Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Tässä on laki ja profeetat". Lain soveltamiseksi käytännön elämään hän opettaa rakkaudellisten ihmissuhteiden menetelmän, ns. kultaisen säännön. Mitä tahdotte ihmisten teille tekevän, tehkää se heille. Uusissa tilanteissa on siis kysyttävä, mitä jokin asia merkitsisi, jos se sattuisi omalle kohdalle. Jos putoan kaivoon, tahdon tulla autetuksi ja nostetuksi ylös oli sitten arki tai pyhäpäivä. On toimittava, kun lähimmäinen tarvitsee meitä. Jumalan antamat lahjat, järki ja tunteet, on tarkoitettu käytettäväksi.

Jeesuksen tulkinta VT:n laista on radikaali, siis juurille menevä. Lain ydintarkoitus on hyvyyden toteutuminen. Tällä Jeesuksen opetuksella on kytkös Vanhan liiton profeettojen oikeudenmukaisuusvaatimukseen. Profeetta Aamos jyräsi 8. vuosisadalla ennen Vapahtajamme syntymää: "Minä vihaan teidän juhlianne, minä inhoan niitä. Minä en voi sietää juhlaokouksianne. Vie pois minun luotani virsiesi pauhu! En halua kuulla harppujesi helinää. Mutta oikeus virratkoon kuin vesi ja vanhurskaus kuin ehtymätön puro". Tekopyhä, hurskasteleva uskonnonharjoitus, joka jättää apua tarvitsevan kärsimään, jää vaille mitään arvoa.

Onko kristinusko uskonto ja jos on, niin missä merkityksessä? Uskonnot on monenlaisia uskontotieteen määritelmiä. Usein ajatellaan, että uskonnossa tavalla tai toisella on kysymys Jumalan lepyttämisestä. Hänen suosiotaan hankitaan erilaisilla suoritteilla. Jos uskonto määritellään Jumalan lepyttämiseksi, ei kristinusko ole uskonto.

Mistä kristinuskossa sitten on kysymys?

Täällä Karjasillan seurakunnassa oli kolme viikkoa sitten piispantarkastus. Piispa Jukka Keskitalo vieraili Kastellin monitoimitalossa. Koululaiset tekivät hänelle tiukkoja kysymyksiä. Joitakin niistä saimme lukea lehdistä. Häneltä kysyttiin, mikä on piispan tärkein työtehtävä. Hän mietti hieman, mutta vastasi kuitenkin spontaanisti: Tärkein työtehtäväni on rukous. Rukous on siis piispamme Jukka Keskitalon tärkein työtehtävä. Ajattelen, että piispan vastaukseen kiteytyy kristillisen uskomme ydin.

Rukous on elämistä suhteessa Jumalan kanssa. Käytännössä se voi olla yksinkertainen iltarukous tai hiljainen huokaus Jumalan puoleen. Jonakin päivänä - ehkä vastoinkäymisten kautta - saatat havahtua huomaamaan, että elämästäsi on tullut rukousta. Rukouksesta on tullut elämänasenne. Voi olla, että elät elämäsi tekemättä uskostasi sen suurempaa numeroa. Tämä lienee sitä sydämen kristillisyyttä, josta toisinaan kuulee puhuttavan.

Mutta vapaudestahan tänään piti puhua. Mitä tekemistä sydämen kristillisyydellä on vapauden kanssa?

Monet Jeesuksen ensimmäisistä seuraajista olivat isäntiensä orjia. Heiltä puuttuivat perusoikeudet, joita me pidämme itsestään selvyyksinä. Kuitenkin he saattoivat aidosti ja rehellisesti tunnustaa: "Minä olen vapaa. Kristus on minut vapauttanut". He olivat sisäisesti vapaita, vaikka he ulkonaisesti olivat kahleissa. "Vapauteen Kristus meidät vapautti". Näin vapauden apostoli Paavali julistaa kirjeessään Galatian maakunnan seurakunnille. Toisaalla samassa kirjeessä hän vakuuttaa: "Kaikki te olette Jumalan lapsia, kun uskotte Kristukseen Jeesukseen. Yhdentekevää oletko orja vai vapaa, sillä Kristuksessa Jeesuksessa te kaikki olette yksi." Kirkkojen tekemä lähetystyö ja kansainvälinen diakonia ovat työtä perusoikeuksien, rauhan, toimeentulon ja koulutuksen toteutumisen puolesta. Vapaus rauhaan, toimeentuloon ja koulutukseen. Tämä kaikki on äärimmäisen tärkeää. Ja kuitenkin se vapaus, jota Paavali julistaa, on jotakin vielä enemmän. Hän rohkenee väittää, että kristitty on orjanakin vapaa. On kysymys sisäisestä vapaudesta. Voinemme sanoa, että on kysymys sydämen kristillisyydestä. Se on

vapautta, jota kukaan ei voi riistää sinulta pois. Siinä on kysymys hyväksytyksi, nähdäksi ja kuulluksi tulemisesta. Kokemus on riippumaton muiden ihmisten sanomisista ja tekemisistä. Se on vapautta, jonka Kristus on sinulle lahjoittanut. Hän, joka on kuollut ristillä juuri sinun tähtesi. Hän on vapauttanut sinut synnin kahleista.

Ylösousemuksellaan hän on avannut sinulle taivaan. Voi olla, että pelkääät kuolemaa. Kuitenkin uskallat elää täysillä, koska omakohtaisesti koet, että saat jakaa Mestarin kanssa kaikki asiasi, myös pelkosi ja ahdistuksesi.

Vietin viime vuonna kuuskymppisiä. Olen kuullut sanottavan, että vuosien kertyminen on vain numeroita. Kokemukseni kertoo muuta. Tasavuosien täyttymisessä on kysymys paljon enemmän kuin vain numeroista. Meidän kulttuurissamme on tapana juhlia tasavuosien täyttymistä ja hyvä niin. Tasavuosien täyttäminen pysähdyttää elämämme näköalapaikalle. Saamme kokea, että meillä on monien vuosien tuomaa perspektiiviä. Jotkut rohkenevat nimittää sitä jopa viisaudeksi. Saamme kiittää ja ylistää Jumalaa taakse jääneistä vuosista. Saamme käydä tulevaisuuteen rohkeasti Jumalan lupauksiin luottaen. Hän jakaa elämämme ilot ja surut. Saamme elää suhteessa häneen. Saamme seurustella hänen kanssaan. Saamme olla vakuuttuneita siitä, että meidät hyväksytään. Kelpaat Jumalalle Kristuksen tähden. Tulet nähdäksi ja kuulluksi.

Perinteessämme on monia syntymäpäivälauluja. Minulle niistä rakkain on nykyisin virsikirjastamme löytyvä *monia armorikkaita vuosia*. Siinä kiitetään vuosista, jotka ovat takana. Koen, että siinä kiitetään myös tästä armon vuodesta, tästä päivästä ja jokaisesta hetkestä. Siinä heittäydytään rohkeasti huomiseen armollisen Jumalan seurassa. Saamme rukoilla, että ikääntyisimme armollisesti hänen sylissään, joka on ollut ennen meitä ja on meidän jälkeemme. Nousemme nyt laulamaan teille kuuskymppiset *monia armorikkaita vuosia*. Istukaa te. Me laulamme teille.